

**KONFERENCJA NAUKOWA WIEDZA – KOMUNIKACJA
– DZIAŁANIE. NOWA REWOLUCJA KOMUNIKACYJNA,
INSTYTUT DZIENNIKARSTWA, MEDIÓW
I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ UJ, 20–21.10.2022 R.**

W październiku 2022 roku odbyła się piąta konferencja z cyklu „Wiedza – Komunikacja – Działanie”, zorganizowana przez Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Patronem naukowym wydarzenia zostało Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej, a patronat honorowy objął Prezydent Miasta Krakowa prof. dr hab. Jacek Majchrowski. Konferencja odbyła się w formie hybrydowej, badacze mieli możliwość uczestniczenia w wydarzeniu w gmachu Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz za pośrednictwem platformy MS Teams. Tematem przewodnim piątej edycji konferencji była nowa rewolucja komunikacyjna, a obrady konferencji skupiały się m.in. wokół zachodzących zmian w obszarze komunikacji. W wydaniu wzięło udział ponad 90 osób z ośrodków naukowych z całej Polski, a także doktoranci, studenci i absolwenci Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Konferencję otworzyły dr hab. Agnieszka Hess, prof. UJ, dr hab. Maria Nowina Konopka, prof. UJ oraz dr hab. Weronika Świerczyńska-Głownia, prof. UJ. Następnie odbyło się wręczenie książki jubileuszowej prof. dr hab. Teresie Sasińskiej-Klas. Kolejną część konferencji była poświęcona dyskusji panelowej pt. „Rewolucja czy ewolucja komunikacyjna?”, którą prowadziła dr hab. Maria Nowina Konopka, prof. UJ, razem z mgr. Marcinem Kubatem. Do rozmowy zaproszono zastępcę redaktora naczelnego dziennika „Rzeczpospolita” Michała Szułdrzyńskiego oraz konsultanta z zakresu nowych mediów i e-commerce Michała Nowackiego z DigitalFlow. Po dyskusji z udziałem gości rozpoczęły się cztery sesje tematyczne: „Trendy we współczesnej komunikacji”; „Tożsamość w stanie zamętu. Medialne narracje o wojnie, kryzysach i przemocy”; „Przyszłość komunikacji – w kierunku AI”. Ponadto jedna z sesji została poświęcona komunikowaniu z perspektywy młodych naukowców. Wyżej wskazane sesje tematyczne zostały podzielone łącznie na 17 paneli. Do każdego z nich zaproszono badacza, który pełnił rolę dyskutanta. Do jego zadań należała moderacja dyskusji i podsumowanie wystąpień.

Pierwsza sesja rozpoczęła się panelem „Narzędzia i metody w badaniach komunikacji społecznej”. Tę część prowadziła mgr Karina Czepiec-Veltzé (UJ), a rolę

dyskutanta pełnił dr hab. Marek Mazur, prof. UŚ. W panelu zaprezentowano cztery wystąpienia. Dr Jacek Wyszyński, dr hab. Szymon Ossowski, prof. UAM oraz dr hab. Marcin Piechocki, prof. UAM przedstawili uwagi metodologiczne na przykładzie badań oferty programowej TVN, TVP i Polsatu („Wykorzystanie EPG w ilościowej analizie zawartości”). Drugi referat w tym panelu wygłosił dr hab. Andrzej Nowosad (UJ), który przybliżył słuchaczom narzędzia i metody dziennikarstwa danych (*data journalism*). Mgr Daria Zadrożniak (UAM) zreferowała pełnione przez dziennikarzy funkcje podczas 26. Konferencji Klimatycznej ONZ, a mgr Jagoda Mytych (UJ) podjęła temat komunikowania nauki okiem amerykańskich badaczy klimatu.

W drugim panelu „Demokracja i polityka w kontekście rozwoju mediów i nowoczesnych technologii” dr hab. Katarzyna Konarska (UWr) podjęła temat BBC po cyfrowej rewolucji. Dr hab. Marek Mazur, prof. UŚ oraz dr hab. Mariusz Kolczyński, prof. UŚ zreferowali ewolucję audiowizualnej reklamy politycznej w polskich kampaniach parlamentarnych od 2005 do 2019 roku. Dr hab. Rafał Klepka (UP Kraków) omówił funkcję kontrolną mediów na przykładzie „Wiadomości” TVP w czasie parlamentarnych kampanii wyborczych w 2015 i 2019 roku. Mgr Sławomir Doległo (UJ) przedstawił nową formę partycypacji w zmediatyzowanej kulturze politycznej na przykładzie wydarzenia „Campus Polska”. Panel prowadziła mgr Beata Użarowska (UAM), a dyskusję moderowała dr hab. Agnieszka Hess, prof. UJ.

W ramach panelu „Tożsamość i kompetencje medialne z perspektywy badaczy”, który prowadziła mgr Roksana Zdunek (UJ), a dyskusję moderował dr hab. Mariusz Kolczyński, prof. UŚ, wystąpiło pięciu badaczy. Pierwszy referat o politycznej tożsamości polskich studentów wygłosił dr hab. Radosław Marzęcki, prof. UP. Następnie prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska (UP Kraków) oraz dr hab. Agnieszka Walecka-Rynduch, prof. UJ zaprezentowały rolę kompetencji medialnych u młodych dorosłych na przykładzie własnych badań. Wystąpienie dr hab. Eveliny Kristanovej, prof. AEH było skoncentrowane na tożsamości religijnej w PRL, a dr hab. Katarzyna Drąg (UPJPII w Krakowie) poddała analizie komunikowanie zapośredniczone sieciowo.

Panel „Badania nad siecią i platformami cyfrowymi” rozpoczął się od wystąpienia badaczy z Uniwersytetu Warszawskiego: dr hab. Małgorzaty Kisilowskiej-Szurmińskiej, prof. UW, dr hab. Anny Jupowicz-Ginalskiej, prof. UW, dr. Łukasza Szurmińskiego („Jak bingują Polacy? Binge watching na platformach streamingowych przed i w trakcie pandemii – badania reprezentatywne”). Prezentację „Największe polskie media na Twitterze (2022)” przedstawili dr Tomasz Aleksandrowicz (WSE im. ks. Józefa Tischnera) i dr Mariusz Wszolek z Uniwersytetu SWPS („Systemowe ujęcie programów projektowania komunikacji”). Mgr Wojciech Kułaga (UJ) zaprezentował referat pt. „TikTok jako płaszczyzna rozwoju nowego multimodalnego gatunku medialnego – wideo-memu”. Prowadzącą panel była mgr Paulina Czernek (UJ), a w rolę dyskutanta wcielił się dr hab. Szymon Ossowski, prof. UAM.

W panelu „Ewolucja nauk o komunikacji społecznej i mediach w refleksji badaczy” dr Maciej Zweifel (UJ) nakreślił miejsce książki drukowanej w erze mobilności. Dr Maja Bednarska (UPJPII w Krakowie) pochylała się nad tym, czy we współczesnej nauce o komunikowaniu jest miejsce dla filozofii. Mgr Aleksandra Konieczna (UAM)

poddała refleksji medialne zaangażowanie paraspołeczne. Badaczki z Uniwersytetu Jagiellońskiego: dr Katarzyna Pagacz oraz dr hab. Dominika Kasprowicz, prof. UJ, zaprezentowały analizę wybranych aspektów komunikacji politycznej dotyczącej dziedzictwa kulturowego. Prowadzącą panel była mgr Anna Oborska-Sroka (UJ), a moderatorką dr hab. Magdalena Hodalska, prof. UJ.

Drugą sesję tematyczną pt. „Tożsamość w stanie zamętu” rozpoczął panel „Wojna w Ukrainie w narracjach medialnych”, prowadzony przez mgr Weronikę Dopierałę-Kalińską (UAM), a dyskutantem w tej części był prof. dr hab. Janusz Adamowski (UW). W tym panelu pierwszy wystąpił prof. dr hab. Tomasz Goban-Klas (WSiZ w Rzeszowie), który wygłosił referat pt. „Smartfon na wojnie, czyli cyfrowy fog of war 4.0”. Dr hab. Anna Jupowicz-Ginalska, prof. UW opowiedziała o reakcji polskich środków przekazu na wojnę w Ukrainie. Badaczki z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach: dr hab. Dagmara Głuszek-Szafraniec oraz dr hab. Patrycja Szostok-Nowacka, prof. UŚ, przedstawiły narracje medialne przed napaścią rosyjską na Ukrainę w mediach Polski i Niemiec. Dr Agata Krzywdzińska z Uniwersytetu Jagiellońskiego wygłosiła referat pt. „Roskomnadzor contra zachodnie serwisy społecznościowe w Rosji”.

Kolejny panel, prowadzony przez dr hab. Agnieszkę Walecką-Rynduch, prof. UJ, zatytułowany został „Wojna w Ukrainie jako temat nowomediального dyskursu”. Tę część konferencji rozpoczęła dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS, od przedstawienia wojny na Ukrainie w polskiej agendzie medialnej, na przykładzie analizy zawartości profili wybranych redakcji informacyjnych w mediach społecznościowych. Dr Justyna Arendarska (UWr) wygłosiła prezentację dotyczącą *digital storytelling* w czasie wojny na przykładzie Ukrainy, natomiast dr hab. Olgierd Annusewicz (UW) przeanalizował rolę i formę wykorzystania komunikacji poprzez media społecznościowe przez Ukrainę w pierwszej fazie rosyjskiej inwazji. Badacze z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu: dr Przemysław Krysiński oraz dr hab. Małgorzata Kowalska-Chrzanowska, prof. UMK, przedstawili zjawisko fake newsów jako element walki informacyjnej w konflikcie rosyjsko-ukraińskim z 2022 roku. Panel odbył się pod patronatem Sekcji „Komunikowanie polityczne” Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, a w rolę dyskutanta wcielił się dr hab. Bartłomiej Biskup (UW).

„Media wobec sytuacji kryzysowych” to panel prowadzony przez mgr Patrycję Chebę (UJ), w którym dyskutantką była dr hab. Małgorzata Lisowska-Magdziarz, prof. UJ. W pierwszym z czterech wystąpień dr hab. Bartłomiej Biskup (UW) zaprezentował referat z zakresu zmiany modelu prowadzenia komunikacji PR w czasach kryzysu. Następnie dr hab. Agnieszka Szymańska, prof. UJ nakreśliła katastrofę ekologiczną na Odrze i wiarygodność polskich władz w przekazie wybranych mediów w Niemczech. Dr hab. Magdalena Hodalska, prof. UJ skoncentrowała się przede wszystkim na dziennikarskich i psychologicznych aspektach medialnych relacji z epidemią koronawirusa wiosną 2020 oraz wiosną 2021 roku. Iga Chmielewska (UJ) przedstawiła zagadnienia związane z przestrzennym zróżnicowaniem agendy teorii spiskowych w przekazach internetowych w czasie pandemii COVID-19.

Kolejny panel prowadził mgr Tomasz Łysoń (UJ). Wystąpienia zebrane wokół tematu przewodniego „Komunikacja w obliczu kryzysów międzynarodowych” rozpoczął mgr Wojciech Skucha (UJ), który w referacie „Solidarność z Ukrainą. Strategie i sposoby informowania o wsparciu świata sportu dla narodu ukraińskiego przez media sportowe w Internecie” przedstawił swoje wyniki badań. Mgr Paulina Sajna-Kosobucka (UMK w Toruniu) poddała analizie współczesne formy komunikacji na Instagramie w czasie wojny w Ukrainie. Wystąpienie Yana Miao (UJ) dotyczyło medialnego wizerunku walki z ubóstwem w Chinach. Mgr Umit Turanli (UJ) przedstawił wyniki podjętej analizy przekazów medialnych dotyczących zabójstw honorowych kobiet w Turcji w okresie od 2012 do 2022 roku. Rolę dyskusantki w panelu przyjęła dr hab. Agnieszka Szymańska, prof. UJ.

Kolejny panel konferencji obejmował perswazję i (dez)informację w kontekście wojny w Ukrainie. Tę część prowadził mgr Sławomir Doległo (UJ). Wystąpienia rozpoczął mgr Bogdan Andrushchenko (UW), który przedstawił nowe źródła informacji w czasie wojny. Badaczki z Uniwersytetu Jagiellońskiego: dr hab. Magdalena Szczyrbak, prof. UJ oraz dr hab. Anna Tereszkiewicz, prof. UJ poddały analizie dyskurs konferencji prasowych dotyczących wojny w Ukrainie. Dr hab. Joanna Szyłko-Kwas (UW) przedstawiła analizę struktury gatunkowej informacji w telewizyjnych serwisach informacyjnych. Celem referatu dr. Jarosława Kinała z Uniwersytetu Rzeszowskiego było ukazanie działań dez- i misinformacyjnych w Polsce w pierwszych dniach agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Następnie dr Agnieszka Filipiak, reprezentantka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, przedstawiła pracę, w której skoncentrowała się na roli kontekstu lokalnego w budowaniu rosyjskiej dezinformacji związanej z wojną rosyjsko-ukraińską. Badaczka z Poznania dokonała analizy na bazie modelu *information disorder*.

Trzecia sesja konferencji „Wiedza – Komunikacja – Działanie” została poświęcona przyszłości komunikacji i temu, czy zmierza ona w kierunku AI. Podczas pierwszego panelu zatytułowanego „Nowe media, nowe technologie. Współczesne przemiany komunikacji sieciowej”, który prowadziła dr hab. Anna Kalinowska-Żeleźnik, prof. WSB, zaprezentowano pięć wystąpień. Dr hab. Urszula Doliwa, prof. UWM omówiła radio internetowe i podcasty jako media alternatywne. Swoje rozważania oparła na przykładzie Radia Nowy Świat, Radia 357 oraz Raporcie o stanie świata. Dr hab. Radosław Sajna-Kunowsky, prof. UKW w Bydgoszczy przedstawił analizę porównawczą globalnych platform genetyczno-genealogicznych. Referat dr Małgorzaty Majewskiej (UJ) poświęcony był teleporadom. Badaczka podkreśliła, że jest to nowa forma komunikacji w relacji między pacjentem a personelem medycznym i wskazała wpływ teorii komunikacji na nowy model kształcenia personelu medycznego. Diana Pietruch-Reizes (UJ) zaprezentowała inteligentne technologie informacyjno-komunikacyjne w kontekście *smart cities*, a dr hab. Agnieszka Walecka-Rynduch, prof. UJ poświęciła swoje wystąpienie ukazaniu etycznego wymiaru wykorzystania mediów immersyjnych w komunikowaniu publicznym.

Panel „Sztuczna inteligencja jako temat badań nad komunikacją” prowadził mgr Paweł Nowak (UJ). Pierwsze wystąpienie wygłosiła dr Monika Wawer (UJ), a miało ono na celu analizę roli AI w programowaniu i produkcji telewizyjnej z perspektywy

nadawców. Dr hab. Krzysztof Marcyński, prof. UKSW w swoim referacie podjął się zależności sztucznej inteligencji a komunikacji religijnej, a dr Marek Zimnak (DSW) przeanalizował szanse i zagrożenia ze strony botów, awatarów i androidów. Badacz z poznańskiego ośrodka akademickiego dr hab. Szymon Ossowski, prof. UAM wspominał o wykorzystaniu AI w walce z dezinformacją.

Podczas piątej edycji konferencji miała miejsce także prezentacja badań „Digital nurses w społeczeństwie ryzyka” w ramach międzynarodowego projektu ERASMUS+. W panelu wzięły udział: prof. dr hab. Teresa Sasińska-Klas, dr hab. Weronika Świerczyńska-Głownia, prof. UJ, dr hab. Ryszard Filas, prof. UJ, dr Małgorzata Majewska, Katarzyna Basaman, Patryk Tabak, Łukasz Pośpiech.

Sesja czwarta została poświęcona komunikowaniu okiem młodych badaczy. W panelu „Rola mediów w procesie przemian i narracji i gatunków dziennikarskich” obrady rozpoczął mgr Paweł Nowak (UJ) i przedstawił podsumowanie pierwszej dekady po digitalowej transformacji telewizji w Polsce. Mgr Piotr Chmielewski (UŁ) w swoim referacie przedstawił komunikację w radiu społecznościowym, badaczowi za przykład posłużyło Radio 357. Mgr Anna Oborska-Sroka (UJ) w swoim wystąpieniu zwróciła uwagę na fakt, że Disney zaczął zauważać inne narodowości, gender oraz LGBTQ+. Mgr Weronika Saran (UJ) pochyliła się nad relacjami między zjawiskiem zmian komunikacji a kinem. Panel prowadziła mgr Joanna Najbor (UJ), a w rolę dyskusantki wcieliła się dr hab. Anna Jupowicz-Ginalska, prof. UW.

Panel zatytułowany „Społeczeństwo sieci. Użytkownicy wokół mediów społecznościowych” rozpoczął się od wystąpienia mgr Kariny Czepiec-Veltzé (UJ), która zreferowała netnografię będącą w jej ocenie nadrzędnym kierunkiem dla metod medioznawczych w badaniach cyfrowych praktyk komunikacyjnych. Następnie mgr Monika Jabłońska (UAM) podzieliła się ze słuchaczami swoimi planami badawczymi nad wpływem sposobu korzystania z mediów sieciowych. Kolejne wystąpienie, wygłoszone przez mgr Patrycję Chebę, dotyczyło presji konsumenckiej. Badaczka przedstawiła analizę komentarzy użytkowników na fanpage’u wybranej marki na portalu społecznościowym Facebook. Z kolei Małgorzata Durmaj (UJ) przybliżyła kwestie związane z publikacją treści i zgody na ich wykorzystanie, biorąc za przykład Facebooka, Instagrama i Google. Ostatnie wystąpienie wygłosiła Olga Makeeva (UJ), która zaprezentowała referat pt. „UJ a współczesne trendy: internacjonalizacja, cyfryzacja, promocja”. Panel prowadziła mgr Wiktoria Barańska (UJ), a dyskusję moderowała dr Małgorzata Majewska (UJ).

Ostatni panel omawianej konferencji, zatytułowany „Wyzwania metodologiczne w procesie analizy mediów: teoria i praktyka”, poprowadził mgr Wojciech Skucha (UJ), a dyskusantką była dr hab. Agnieszka Walecka-Rynduch, prof. UJ. Pierwsze dwa wystąpienia dotyczyły wyzwań metodologicznych. Mgr Beata Użarowska (UAM) zreferowała wyzwania, jakie stoją przed badaczami współczesnych mediów tradycyjnych, a mgr Weronika Dopierała-Kalińska (UAM) opowiedziała o analizie zawartości portali informacyjnych. Kolejne wystąpienie skupione było wokół wsi jako tematu dyskursu medialnego, a do tego zagadnienia wprowadziła słuchaczy mgr Joanna Najbor (UJ). Mgr Aleksandra Skrzypiec (UJ) skupiła się nad partycypacją pozaludzkich agentów w procesie komunikowania społecznego. Badaczka

zaprezentowała predykcje dotyczące dalszych kierunków technoewolucji na podstawie wyników własnych badań. Panel zakończył prof. dr hab. Michał Drożdż (UPJPII w Krakowie), który przybliżył odbiorcom zagadnienia związane z bezpieczeństwem etycznym wobec AI w mediach.

Podczas konferencji odbył się także panel poświęcony mediom akademickim, który prowadził Łukasz Miłoszewski z UJOT FM. W panelu Ogólnopolskiego Forum Mediów Akademickich wystąpili: Adrian Burtan (redaktor naczelny *Wiadomości Uniwersytetu Jagiellońskiego*) oraz Natalia Nitarska (redaktor naczelna *Biuletynu Informacyjnego Studentów AGH*).

Badacze podczas konferencji zebrani badacze poddawali analizie najważniejsze zjawiska i trendy współczesnych mediów, co w efekcie pozwoliło wskazać kierunki rozwoju dyscypliny, uwzględniając nieustannie doskonaloną sztuczną inteligencję. Wystąpienia prelegentów uzupełnione były ożywionymi dyskusjami. Zamykając wydarzenie, organizatorzy zaprosili zainteresowanych na kolejną edycję konferencji.

Tomasz Łysoń

 orcid.org/0000-0002-4480-0988